

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat	Nappali Денна	Tanév/félév	2022-2023 I.
Ступінь вищої освіти		Форма навчання		Навчальний рік/семестр	

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	Kétnyelvűség és kétnyelvűségkutatás módszertana
Назва навчальної дисципліни	Двомовність і методика її дослідження
Tanszék	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
Кафедра	Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program	014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom)
Освітня програма	014 Середня освіта (Мова і література угорська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	Típus (kötelező vagy választható): választható Kreditérték: 7 Előadás: 40 Szeminárium/gyakorlat: 30 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: 140
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): вибіркова Кредитів ECTS: 7 Лекції: 40 Семінарські/практичні заняття: 30 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 140
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Gazdag Vilmos, PhD / Газдаг Вільмош, доктор філософії gazdag.vilmos@kmf.org.ua
A tantárgy előkövetelményei	Bevezetés a nyelvtudományba és a tudományos kutatás alapjai; Szociolingvisztika
Пререквізити навчальної дисципліни	Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень Соціолінгвістика

<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Célja: A hallgatók megismerkedjenek a két- és többnyelvűség fogalmával, típusaival, külön kitérve a kárpátaljai magyardomináns kétnyelvűek nyelvhasználati szokásaira; megismerjék a kétnyelvűség kutatás nemzetközi szakirodalmát, valamint a magyar-ukrán/orosz, ukrán/orosz-magyar kétnyelvűség kutatás történetét és eredményeit.</p> <p>Feladatai: Feladata, hogy a hallgatók megismerkedjenek a két- és többnyelvűség fogalmával, típusaival, a kétnyelvűség kutatás nemzetközi szakirodalmával, külön kitérve a kárpátaljai magyardomináns kétnyelvűek nyelvhasználati szokásaira; a kétnyelvűség hatásainak vizsgálatával a nyelvi rendszerben és a kommunikatív kompetenciában.</p> <p>Kialakítandó kompetenciák: a kétnyelvűséggel és a kétnyelvűség típusaival kapcsolatos információk önálló értékelése és beszerzése; a kétnyelvűség kutatás eredményeinek értékelése és szintetizálása, a kétnyelvűségi helyzettel kapcsolatos önálló kutatások megtervezése, lefolytatása, a begyűjtött adatok szakirodalmi alapokra helyezett feldolgozása, önálló munka formájában történő bemutatása.</p> <p>Főbb témakörei: A kétnyelvűség: Mi is az a kétnyelvűség? Kit tekinthetünk kétnyelvűnek? A kétnyelvűség kritériumai, definíciói. Hogyan is értelmezzük a kétnyelvűséget? A kétnyelvűség kialakulásának okai: politika, vallás, kultúra, oktatás, gazdaság, természeti csapások. A kétnyelvűség típusai az elsajátítási idő alapján: gyermekkori, fiatalkori és felnőttkori kétnyelvűség. Az idegen és másodnyelv megkülönböztetése. A csoportidentitás, mint a kétnyelvűségi lét mérőfaktora. A kétnyelvűség kutatás módszerei: kérdőíves kutatás, megfigyelés, interjú, szövegkorpusz-vizsgálata, stb. A kétnyelvűség kutatás nemzetközi szakirodalmá: a nemzeti és lingua franca nyelvek kapcsolata, a pidzin és kreol nyelvek létrejötte, funkcionálása. A magyar-szláv kétnyelvűség kutatás története és eredményei: a magyar nyelvet ért szláv hatás vizsgálata (Asbóth Oszkár, Melich János, Kniezsa István, Hadrovics László, Kiss Lajos munkássága); a kárpátaljai ukrán nyelvváltozatok hungarizmusainak kutatása (Csopey László, Bonkáló Sándor, Dezső László, Balczyk Emil, Mokány Sándor, Kótyuk István, Udvari István tevékenysége). Az ukrán/orosz-magyar nyelvi kapcsolatok vizsgálata kárpátalján: Fodó Sándor, Lizanec Péter, Kótyuk István tevékenysége, a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont szerepe, az elmúlt két évtized eredményei. A nyelvi kapcsolatok eredményei: kölcsönzések típusai, névhasználati sajátosságok, a kódváltás és típusai, gyakorisági eltérések.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A tantárgy egyrészről a gyakorlati munkák, az elkészítendő referátum, és a modulzáró dolgozat alapján, másrészről az év végi szóbeli beszámoló alapján minősül teljesítettnek. A gyakorlati munkák külön-külön értékelődnek. Összesen az elérhető pontszám a gyakorlati munkákért 0-tól 10 pontig terjed. A modulzáró dolgozat 0-tól 40 pontig értékelődik. A beszámolón további 0-50 pontot lehet megszerezni.</p>

<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület:</p> <p>Google Classroom: 2hk7g7x</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Bartha Csilla: <i>A kétnyelvűség alapkérdései</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999.</p> <p>Borbély Anna: <i>Kétnyelvűség. Variabilitás és változás magyarországi közösségekben</i>. LHaramttan, Budapest, 2014.</p> <p>Crystal, David: <i>A nyelv enciklopédiája</i>. Bp., Osiris 2003.</p> <p>Csernicskó István (szerk.): <i>A mi szavunk járása, Bevezetés a kárpátaljai magyar nyelvhasználatba</i>, Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola, Beregszász, 2003.</p> <p>Gazdag Vilmos: <i>Segédkönyv a szláv–magyar nyelvi kapcsolatok tanulmányozásához</i>. Ungvár- Beregszász: RIK-U Kiadó, 2018.</p> <p>Karmacs Zoltán: <i>Kétnyelvűség és nyelvelsajátítás</i>. PoliPrint, Ungvár. 2007.</p> <p>Kiss Jenő: <i>Társadalom és nyelvhasználat</i>, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002</p> <p>Klein Ágnes: <i>Utak a kétnyelvűséghez</i>. Nyelvek elsajátítása iskoláskor előtt - Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 152. Budapest, 2013.</p> <p>Misad Katalin szerk. <i>Kétnyelvűség térben és időben</i>. Szenci Molnár Albert Egyesület, Pozsony, 2017.</p> <p>Navracsics Judit: <i>Egyéni kétnyelvűség</i>. Szegedi Egyetemi Kiadó, 2010</p> <p>Ronald Wardhaugh: <i>Szociolingvisztika</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.</p> <p>Барань Єлизавета: <i>Hungaro-Ucrainica. Угорсько-українські зв'язки: мовна інтер- ференція і мовознавчі контакти</i>. ТОВ «РІК-У», Ужгород, 2021.</p>